

Hodnoticí aktivita

Kmeny a kořeny

Anotace

Žák na základě znalosti učiva o vzorech podstatných jmen středního rodu spolupracuje s ostatními spolužáky ve skupině na řešení zadaného úkolu. Žák do připraveného archu zaznamená vzájemné hodnocení spolužáků i sebehodnocení. Hlavním cílem je, aby žák volil účinnou spolupráci a adekvátní interakci pro vyřešení co největšího počtu úkolů, dále aby dovedl rozvíjet relevantní reflexi a sebereflexi. Hodnocena je klíčová kompetence sociální a personální.

Komplexní systém hodnocení, CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_001/0000751

Věk – cílová skupina

4. ročník

Časová dotace (rozsah výuky)

45 minut

Znalostní a kompetenční předpoklady žáků

Pro úspěšné řešení úlohy je třeba, aby žák dobře rozuměl učivu o vzorech podstatných jmen rodu středního.

Pro úspěšnou práci v hodině při zpracovávání úkolu je též nutné pochopení principu práce založené na metodě Kmeny a kořeny (dle vysvětlení učitele).

Žáci nemusí roztrždit všechna podstatná jména. Principem je, aby žák volil účinnou spolupráci a adekvátní interakci pro vyřešení co největšího počtu úkolů.

Prostorové a materiální požadavky na realizaci

Výuka v běžné třídě. Pracovní prostor uzpůsobený práci ve skupinách. Listy se zadáním rozmístěné po třídě a pracovní listy pro žáky, včetně archů pro sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků.

Vzdělávací obor

Jazyk a jazyková komunikace

Očekávaný výstup

ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování.

Hodnocená klíčová kompetence

Kompetence sociální a personální.

Podrobnější informace k hodnoceným schopnostem a dovednostem klíčové kompetence

Při řešení KPP budou žáci uplatňovat následující schopnosti a dovednosti:

- Žák vyvine úsilí při zapojení se do spolupráce s ostatními žáky ve skupině – adekvátně a účinně spolupracuje na zadaném úkolu.
- Žák uplatní dovednost rozvíjet kvalitní mezilidské vztahy – akceptuje zkušenosti druhých, jejich názory, pomoc či poučení, reguluje své jednání a interakci, poskytne pomoc či o ni požádá.

- Žák realisticky posoudí svůj výkon s cílem přispět k budování samostatnosti, sebedůvěry a sebeúcty.

Součásti hodnoticí aktivity

- Kmeny a kořeny – list se zadáním
- Kmeny a kořeny – pracovní list – vzory středního rodu – zadání
- Kmeny a kořeny – pracovní list – vzory středního rodu – řešení
- Kmeny a kořeny – arch – sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků
- Kmeny a kořeny – záznamový arch učitele – hodnocení žáka

Struktura a organizace realizace hodnoticí aktivity

Učitel rozdělí žáky na skupiny. V každé skupině budou v ideálním případě čtyři žáci. Podle počtu skupin vytvoří učitel i stejný počet stanovišť, kde budou umístěny listy se zadáním. Na každém stanovišti bude stejné zadání slov (všechna slova ze zmíněného cvičení).

Učitel vysvětlí žákům princip práce, který je inspirovaný metodou Kmeny a kořeny – „Co dělají obvykle kořeny? Jaký mají smysl v přírodě? (Vyživují rostlinu, rozrůstají se do prostoru...). Co dělají kmeny? (Nepohybují se, jsou kořeny vyživovány...)“ – cit. dle ČAPEK, Robert. *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnoticích metod*. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3450-7. Stejně tak i žáci, kteří budou v roli kmenů, budou sedět a zapisovat informace, které jim přinesou ze stanovišť se zadáním žáci v rolích kořenů (ti se naopak pohybují po prostoru třídy).

Každý žák ve skupině obdrží pracovní list – ve čtyřčlenné skupině bude mít 1. žák list na vyplňování přiřazených jmen vzoru město, 2. žák list na vyplňování jmen vzoru moře, 3. žák list se vzorem kuře a 4. žák se vzorem stavení.

V 10minutových intervalech budou 2 žáci v roli kmenů, kteří sedí u svých pracovních listů a zapisují informace, které jim přinášejí další 2 žáci v roli kořenů. Zadání zní: během 10 minut kořeny na stanovištích se zadáním přečtou slova a vybírají z nich pouze ta, která patří ke vzoru, který žák v roli kmenu musí zapisovat. Tj. pokud 1. žák-kmen zapisuje slova vzoru město, musí jiný žák-kořen z výčtu slov vybírat pouze slova zmíněného vzoru. Kořeny slova nezapisují, musí si je zapamatovat a přijít říct kmenům, kteří je teprve zapíší do pracovního listu. Pokud si u některých slov není žák-kořen jistý, může požádat o pomoc a poradit se s ostatními spolužáky ze stejné skupiny.

Po 10 minutách se role žáků střídají – kořeny se stávají kmeny a budou zapisovat, zatímco kmeny přechází do role kořenů a pohybují se v prostoru a přinášejí nová slova jiných vzorů dle zadání na pracovních listech.

Celkový čas na skupinovou práci zaměřenou na opakování a procvičování učiva o přiřazování podstatných jmen rodu středního ke vzorům činí 20 minut.

Po uplynutí času každý žák ve skupině vyplní arch se sebehodnocením a vzájemným hodnocením. Po jeho vyplnění učitel věnuje zbývající čas vyhodnocování správných odpovědí. Nechá žáky každé skupiny spočítat množství správně zaznamenaných slov tak, aby skupiny mohly porovnat svou úspěšnost při řešení úkolů. Na závěr hodiny učitel všechny pracovní listy a archy sesbírání a vyhodnotí.

Rozsah hodnocení

Hodnocení úrovně klíčové kompetence bude realizováno u všech žáků ve třídě. Hodnocení bude probíhat na základě odevzdaných pracovních listů a archů se sebehodnocením a vzájemným hodnocením žáků.

Hodnocení

Základem hodnocení je učitelské posouzení úrovně dosažené kompetence sociální a personální.

Podkladem pro hodnocení je pracovní list žáka, arch se sebehodnocením a vzájemným hodnocením žáka a hodnoticí arch učitele.

Způsob hodnocení úrovně klíčové kompetence je podrobněji rozepsán v příloze Záznamový arch učitele – hodnocení žáka.

Obměna hodnoticí aktivity ve výuce

Formu aktivity lze realizovat i na dalším navazujícím učivu o skloňování podstatných jmen (vzory rodu ženského, mužského), v závislosti na aktuálně probíraném učivu. Náročnost úkolů lze také stupňovat (např. zadaná slova nedávat v základním tvaru, ale v jiných pádech, event. ve slovních spojeních).